

Ὅπου τοῦ ἱερῶματος καλύπτει ὁ μανδύας,
Καὶ θέλουν, ἄδικος ἐλπίς ἐάν δὲν μ' ἀπατήσῃ,
Μετὰ τοῦ ξίφους ἀπ' αὐτῆς τῆς θήκης ἐκπηδήσει.
Ἐν τούτοις, μοῖρα φειδωλή δὲν μ' ἔδωκεν ὥς τώρα
Εἰμὶ ἀέρα, φῶς, νερόν, κοινὰ τοῦ πλάστου δῶρα.
Ἐν μέσῳ τώρα τοῦ δουκὸς κ' ἐμοῦ θ' ἀποφασίσῃς·
Ἐκείνον θέλεις νομφευσῇ; ἐμὲ θ' ἀκολουθήσῃς;

ΔΟΝΑ ΣΟΛΛ.

Σ' ἀκολουθῶ.

ΕΡΝΑΝΗΣ.

Καὶ μεταξὺ συντρόφων τραχυτάτων,
Ποῦ πρὸ πολλοῦ ὁ δῆμιος γνωρίζει τὸν ὀνόματά των,
Ποῦ δὲν ἀμείβονται τίποτε τὰ σιδηρᾶ των στήθη,
Καὶ ὅλοι αἶμα ἐκδικοῦν ὅπου σκληρῶς ἐχύθη,
Θὰ ἔλθῃς σπείραν, ὥς λαλοῦν, νὰ ἐδηγῇς ἀνόμων,
Διότι — δὲν τὸ ἀγνοεῖς — εἶμαι ληστής τῶν δρόμων!
Ἐνῶ τὸ πᾶν μ' ἔδωκεν ἐντὸς τῆς Ἰσπανίας,
Ἐγὼ, εἰς δάση σκοτεινὰ, εἰς μαύρας ἀκρωρεῖας
Κ' εἰς βράχους, ὅπου ἀετὸς φοβεῖται νὰ πατήσῃ,
Τὴν Καταλὼν ἔστερξα νὰ μὲ φιλοξενήσῃ.
Οἱ μάχιμ' ἐκείνης ὄρεϊν' ἀνέβρεψαν παιδίον,
Καὶ χιλιάδας τώρα τρεῖς πολεμιστῶν ἀνδρείων,
Ἄν ἀκουσθῇ τὸ κέρας μου εἰς βράχους νὰ σημαίνῃ,
Προσθάνουν ... Τρέμεις! νὰ σκεφθῇς καὶρὸς ἀκόμη μένει.
Εἰς βράχους θὰ μ' ἀκολουθῇς κ' εἰς φάραγγας δρυμῶνων
Μὲ ἄνδρας εἰκονίζοντας τὴν ὕψιν τῶν δαιμόνων.
Θὰ ὑποπτεύῃς τὴν φωνήν, τὸ βλέμμα, τὰς κινήσεις·
Εἰς γλῶσση θ' ἀναπαύεσαι, εἰς χεῖμαρρόν θὰ σβύσῃς
Τὴν διψάν, καὶ θηλάζουσα βρέφος κανὲν σιμὰ σου,
Θ' ἀκούῃς σφαίρας νὰ φουσούν περὶ τὰς ἀκοάς σου.
Θὰ ζῇς πλανήτης μετ' ἐμοῦ, φυγὰς, καὶ μετὰ τρόμου
Θὲ ν' ἀναβῇς ὅπου κ' ἐγὼ, ἐπὶ τῆς λαμπρότητός μου.

ΔΟΝΑ ΣΟΛΛ,

Σ' ἀκολουθῶ.

ΕΡΝΑΝΗΣ.

Ὁ δούξ γνωστὸς εἰς πλοῦτον, γαίης, φήμην·
Ὁ δούξ δὲν ἔχει ὕναιδος εἰς τοῦ πατρὸς τὴν μνήμην·
Ὁ δούξ ἰσχύει, καὶ ὁ δούξ νυμφίος προσφιλέας σου,
Σὲ δίδει τίτλους, θησαυρούς...

ΔΟΝΑ ΣΟΛΛ.

Ἀναχωρῶ μαζὶ σου.

Ἐρνάνη, μὴ τὸ μέγεθος τῆς ἀποφάσεώς μου
Ἐλέγξῃς. Εἶται δαίμων μου ἡ φύλαξ ἄγγελός μου;
Δὲν τὸ ἠξέσθην, πλὴν, εἰκὼν πιστῆς σου θεραπείνης,
Ὅπου θαλήσης ἔρχομαι μαζὶ σου· φύγῃς, μένης,
ἢ μ' ἐδική σου. Διὰ τί; Δὲν ἔχω τέρψιν ἄλλην,
Πλὴν νὰ σὲ βλέπω διαρκῶς, καὶ νὰ σὲ βλέπω πάλιν,
Καὶ νὰ σὲ βλέπω πάντοτε. Τὸ βῆμά σου ἐκλείπει,
Καὶ τῆς καρδίας μου θαρρῶ πῶς σταματοῦν οἱ κτύποι.
Φεύγεις, καὶ φεύγω μετὰ σοῦ ἀπὸ τὸν αὐτόν μου·
Πλὴν ἀντηχεῖ τὸ βῆμά σου τὸ τόσο λατρευτόν μου,
Καὶ τότε συναισθάνομαι, ὡ ἔστασις καὶ πλάνη!
Πῶς ζῶ, πῶς ἡ καρδία μου ἐπέστρεψεν, Ἐρνάνη!

ΕΡΝΑΝΗΣ. (Ἐναγκαλιζόμενος αὐτήν)

ὦ ἄγγελε!

ΔΟΝΑ ΣΟΛΛ.

Τὴν αὖριον ἔλθε μὲ συνεδίαν,
Μεσάνυχτα! ὦ, πρόσωπε, θὰ μὲ ἰδῇς ἀνδρείαν.
Θέλεις κτυπήσῃς τρεῖς φορὰς.

ΤΟ ΟΡΦΑΝΟ

(κατὰ τὴν Ἀγ' τοῦ ἔτους.)

Εἰς τὸν προθάλαμόν σας περιλῦπο ἐμβαίνω
Μὲ μάτι δακρυσμένο, μὲ πρόσωπο ὠχρὸ,
Γιατὶ νὰ σὰς χαρίσω δὲν ἔχω τὸ καῦμένο,
Οὐδ' ἓνα λουλουδάκι μυρσίνης δροσερό.

Μόνο νὰ ζῶ ἡ μοῖρα μου ἔγραψε, καὶ μόνο
Εἰς τῆς ζωῆς τὸν δρόμον θλιμμένο περπατῶ,
Πλὴν σήμερον ἐμπρὸς σας τὰ χέρια μου σταυρόνω,
Καὶ ψάλλω τὸ ψωμάκι ἀλλὰ δὲν τὸ ζητῶ...

Τῆς μοῖρας ἀποπαῖδι, σὰν φθινοπόρου φύλλο,
Τὸ ἄσκοπό μου βῆμα ἐδῶ κ' ἐκεῖ πλανῶ,
Κίνεῖς δὲν μ' ἀγαπάει, κἀνεῖς δὲν μ' ἔχει φίλο,
Γιατὶ δὲν ἔχω μᾶνα καὶ εἶμαι ὀρφανό!

Δὲν ἔχω μᾶνα! Μέσα σ' αὐτὰ τὰ τρία λόγια,
Ἐρήμωσις καὶ πείνα καὶ κρύο κατοικεῖ,
Μοῦ ψάλλουν καὶ τὰ τρία φρικτὴ μοιρολόγια,
Σ' ἀγρία τονισμένη φρενάρη μουσική.

Ἄλλα παιδιὰ σὰν βλέπω ἐκεῖ ποῦ διακορεύω,
Νὰ λάμπουν στὸ μετᾶξί, χαρούμενα, εὐτυχῇ,
Ἄπ' ὅλα τὰ καλὰ τοὺς τῇ μᾶνα τοὺς ζηλεύω...
— Ἀχ! πῶς θὰ σ' ἀγαποῦσα, μανουλά μου φτωχῇ.

Δὲν πρόσθεσ' ἡ καῦμένη φιλή νὰ μοῦ χαρίσῃ,
Οὔτε νὰ μὲ χαϊδέψῃ, οὔτε νὰ μ' εὐχθῇ...
Ἀλλοίμονον, εἰς ὅποιον στὸν κόσμον τοῦτον ζήτῃ
Ἄπ' τὴν καλὴν του μᾶνα χωρὶς νὰ φιληθῇ.

Προχθὲς σ' ἓνα λειβάδι, παιδιὰ εὐτυχησμένα,
Ἐνὰ παιγνίδι ὅλα ἐπαίζανε κοινά.
— Μὲ παίζετε, τοὺς εἶπα, μὲ παίζετε κ' ἐμένα;
— Δὲν παίζετε, μοῦ εἶπαν, ἡμεῖς μὲ τ' ὀρφανό!...

ὦ, εἴθε, σὰν λουλούδια στῆς γῆς τὸ περιδῶλι,
Καθένας σας νὰ πέρνῃ δροσιά ἀπ' τὸν οὐρανό,
Εἴθε νὰ ἔχουν μᾶνα στὸν κόσμον τοῦτον ὅλοι,
Κ' ἐγὼ νὰ ἦμαι μόνο γιὰ ὅλους ὀρφανό!

ΜΑΡΙΑ...

ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Περὶ λήψης: Aroldo.—Elisir d'Amore.—Tra-
viata.—Ebreo.—Don Checco.—Ernani.

Ἐὰν ἐπεσκέφθητε ποτὲ τὴν χώραν ὅπου ἀνθεῖ
ἡ πορτοκαλλέα, θὰ ἀπηντήτατε βεβαίως μετα-
βαίνων ἀπὸ Σικελίας εἰς Νεάπολιν, εἰς τὸν ὑπὸ δαι-
μόνων κατοικούμενον ἐκεῖνον παράδεισον, ὡς ἔλεγον

ἦσαν κατώκουν αὐτὸν οἱ βουρβῶνοι, δύο περιφίλους βράχους οὓς οἱ νῆυται μετὰ τρόμου ἐνθυμοῦνται πάντοτε. Ἄλλοτε εἰς εὐδαίμονας χρόνους, ἦσαν ὁ ἰσχυρὸς Ζεὺς ἦρχεν ἐπὶ τοῦ Ὀλύμπου, δύο τέρατα, ὧν τὴν περιγραφὴν παραλείπω ἀσμένως διότι θὰ σὰς ἔφερε φρίκην, ἐξέλεξαν ὡς κατοικίαν τῶν τοὺς δύο αὐτοὺς βράχους· τὸ ἐν τέρας ὠνομάζετο Σκύλλα καὶ τὸ ἕτερον Χάρυβδις. Τὶ ἀπέγεινεν ὁ Ζεὺς καὶ ἡ αὐλὴ τοῦ μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Ὀλύμπου πάντες ἤξεύρουσιν, διότι ἅπαντες ἀνέγνωσαν τοὺς ἐξορίστους Θεοὺς τοῦ Ἑρρίκου Εἵνου. Ὁ πολύτροπος Ἑρμῆς μετεβλήθη εἰς Ὀλλανδὸν κωπηλάτην, καὶ μεταπορήμευσι τὰς ψυχὰς τῶν νεκρῶν· ἡ εὐαίσθητος Ἀφροδίτη δὲν ἐλυσμόνησε τὴν ἀρχαίαν αὐτῆς φιλαρέσκειαν, καὶ ἀποσυρθεῖσα ἐπὶ ὄρους ὕψηλου, εὐμενῶς ἀκούει τὰς πυρίνους φράσεις τοῦ ἱππότου Τανχάουσερ· ὁ ἰσχυρὸς Ζεὺς, ὁ εὐδαίμων οὗτος σουλτάνος, ὁ ἐκλείων εἰς τὸ χαρέμιόν του τὴν Σεμέλην, τὴν Δανάην, τὴν Εὐρώπην, τὴν Ἀλκμήνην, τὴν Λητώ, τὴν Ἰώ, τὴν Λήδαν, τὴν Καλλιζώ καὶ τέλος τὴν δέσποιναν τοῦ χαρεμίου Ἥραν μεθ' ὧν τῶν θαλαμηπόλων τῆς, ὁ πατὴρ τῶν Θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων δὲν ἐξέμνησεν ὁ Ὀμηρος καὶ ἐγλυψεν ὁ Φειδίας μετεβλήθη φεῦ! εἰς ρίκνον γερόντιον, καὶ εὐτελὲς χειρώναξ μόνις πορίζεται τὰ πρὸς τὸ ζῆν. Ὁ δὲ γέρων Ποσειδῶν μένει κατὰ τὰ φαινόμενα ἀσφαλὲς πάντοτε ἐπὶ τοῦ ὕψους τοῦ θρόνου καμμία ἐπανάστασις δὲν τὸν ἐκλόνισεν ἀκόμη, καὶ δὲν εὐρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἀποβάλλῃ τοὺς ὑπουργοὺς του. Οἱ ἔχοντες τὰ χαρτοφυλάκια τῆς Σκύλλης καὶ τῆς Χαρύβδως, ὡς ἀληθεῖς ὑπουργοί, δὲν ἐβαρύνθησαν νὰ καταδιώκωσι τὴν ἐλευθερίαν . . . τῆς θαλάσσης, καὶ δυσυχία εἰς τὴν περιγητὴν ἔστις διαβῆ ἔμπροσθέν των! ἐὰν σωθῇ ἀπὸ τὴν μίαν θὰ καταστῇ βορὰ τῆς ἄλλης· μέσον σωτηρίας δὲν ὑπάρχει.

Ὁμολογῶ ὅτι ἡ μετάβασις ἀπὸ τῶν βράχων τῆς Σικελίας εἰς τὸ θέατρον τῶν Ἀθηνῶν φαίνεται ὀλίγον ἀπότομος, ἀλλ' αἱ ἐπιφάνειαι τῶν πραγμάτων εἶναι πολλάκις ἀπατηλαί, διότι τελωσπάντων ἡ σκηνὴ ἑνὸς θεάτρου δύναται ἐν ἀνάγκῃ νὰ παραβληθῇ πρὸς σκόπελον, ὅπου πολλάκις προσκρούουσι τὰ χουσαῖ ὄνειρα τῶν ὑποκριτῶν, τοῦ διευθυντοῦ τοῦ θεάτρου (impresario) οἱ μαθηματικοὶ ὑπολογισμοί, καὶ τοῦ κοινῶς ἡ ὑπομονή. Ἀλλ' ἤδη δὲν πρόκειται περὶ τούτου· τὸ θέατρον τῶν Ἀθηνῶν, ὡς πᾶν εὐυπόληπτον θέατρον, ἔχει δύο εἰδῶν ὑποκριτὰς· οἱ μὲν ἀναλαμβάνουσι νὰ συγκινῶσι, νὰ ἐξάπτωσι τὰ πάθη, καὶ νὰ φέρωσιν ἴσως καὶ δάκρυα εἰς τὰς τρυφερὰς καρδίας, ἐὰν δὲν ἐξέλιπεν

ἀκόμη τὸ εἶδος αὐτὸ τῶν καρδιῶν· οὗτοι συγκροτοῦσι τὸν τραγικὸν θίασον (compagnia seria), οἱ δὲ καθήκον ἔχουσι νὰ φέρωσι τὸν ἄπλετον ἐκείνον γέλωτα δὲ τῶν ἡγάπα ὁ γέρων Ὀμηρος, καὶ οὗτοι συγκροτοῦσι τὸν κωμικὸν θίασον (compagnia buffa). Ἔως ἐδῶ τὰ πράγματα εἶναι φυσικώτατα, ἀλλ' ἀκούσατε τί συμβαίνει ἐπὶ τέλους· ὁ τραγικὸς θίασος, τίς οἶδε διατί, οἰκειοποιεῖται αὐθαιρέτως τὰ καθήκοντα τοῦ κωμικοῦ θιάσου ὅστις εὐρισκόμενος εἰς θέσιν ἀμύνης ἀνταποδίδει τὰ ἴσα, καὶ ἐπομένως προκύπτει ἐντελὲς ἀνατροπὴ. Οὕτω, τὸ κοινὸν πάντοτε ἀξιοσέβαστον εἰς τὰς προκηρύξεις, πάντοτε περιφρονούμενον εἰς τὴν σκηνὴν, ἀναγκάζεται νὰ γελᾷ ὅταν ἔχῃ ὄρεξιν νὰ κλαίῃ, καὶ νὰ κλαίῃ ἀπὸ λύσσαν ὅταν ἔχῃ ὄρεξιν νὰ γελᾷ· ἐν ἐνὶ λόγῳ ὅπου καὶ ἂν στραφῇ τὸ πτωχὸν αὐτὸ κοινὸν, κακὰ τὴν ἔχει· ἐδῶ ἡ Σκύλλα, ἐκεῖ ἡ Χάρυβδις.

Ἰδοὺ λοιπὸν ἡ ἱστορία τοῦ θεάτρου ἡμῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐνάρξεως μέχρι σήμερον. Αἱ Μοῖραι δὲν ἐφάνησαν εὐμενεῖς πρὸς αὐτὸ καὶ τὰ χρονικά του εἶναι σειρά ἀποτυχιῶν, τὴν ὁποίαν μόνις διακόπτουσιν ὀλίγαι εὐτυχεῖς ἐξαίρεσεις. Εἶν' ἀληθὲς ὅμως ὅτι ἐν μέσῳ τῆς καταστροφῆς αὐτῆς πολλοὶ ὑποκριταὶ ἠγωνίσθησαν γενναίως πρὶν ἢ στρώσωσι τὴν γῆν, καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν θ' ἀπομνημονεύτῃ ἡ ἀμερόληπτος ἱστορία. Πολλοὶ φρονοῦσιν ὅτι οἱ ὑποκριταὶ τῆς Ἑλληνικῆς Κωμωδίας ἐδάσκαλαν τοὺς ξένους συναδέλφους των ἐπὶ τῇ ματαιᾷ ἐλπίδι νὰ ὑψωθῶσι πατοῦντες ἐπὶ τῶν πτωμάτων των.

Τὸ θέατρον, ἀφοῦ ἐπὶ δύο ἔτη ἔμεινε κεκλεισμένον διὰ λόγους ὑψηλῆς πολιτικῆς, ἤνοιξε τὰς θύρας του τὴν 6 ὁκτωβρίου τοῦ σωτηρίου ἔτους 1862, καὶ τοῦ τελευταίου τῆς βασιλείας Ὀθωνος, καὶ ἐγκαταστάθη διὰ τοῦ Aroldo τοῦ Μουσικοδιδασκάλου Βέρδη. Μετὰ μακρὰν σιωπὴν, ἡ φιλαρμονία τῶν Ἀθηναίων προσεδόξα τὸ γλυκύτερον κελάδημα καὶ ἡτοιμάζετο νὰ τιμῇ ἐπαξίως τὰς ἀηδόνες αἱ ὁποῖαι μᾶς ἔφερον ἐκ νέου τὰς γλυκεῖας τῶν Ἰταλῶν μελωδίας. Μερίστη ἦτον ἡ συρροὴ καὶ τὸ πλῆθος ἐπυκνωτο περὶ τὰς θύρας τῆς αἰθούσης. Αἱ κυρίαι περιτυλιγμέναι μὲ τὰ βουρνούζια των, λευκὰ ὡς ἡ ἀθωότης, συνωθούντο εἰς τοὺς διαδόμεους, καὶ ἤκουε τις τὴν χαρακτηριστικὸν ἐκεῖνο φροῦ, φροῦ τὸ προδίδον πανταχοῦ τὴν παρουσίαν των. Οἱ κύριοι κατελάμβανον μετὰ σπουδῆς τὰς ἔδρας καὶ τὴν πλατείαν καὶ εἰδείκνυν τὴν εὐθυμίαν καὶ τὸ ἰδιάζον ἐκεῖνο ἐνθουσιαστικὸν πνεῦμα, ἅτινα προαγγέλουσι πάντοτε τὴν ἀνύψωσιν τῆς αὐλαίας κατὰ τὴν πρώτην παράστασιν.

Ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ θεάτρου οὐδὲν εἶχε παραλείψει ὥπως καταστήσῃ τὴν πρώτην αὐτὴν παράστασιν ὅσον τὸ δυνατὸν μεγαλοπρεπεστέραν.

Ὁ χρόνος εἶχε μεταβάλει τὴν αἰθουσαν εἰς σύγχρονον ἀρχαιότητα· ἄλλοτε ἡ ἀράχνη ὕφαινε πανταχοῦ τὸν ἰσὸν τῆς, ἡ βροχὴ δὲν ἔχανε κάμμίαν παράσασιν καὶ ὁ ἄνεμος εἶχεν εἰσιτήριοι δωρεάν. Ἀμυδρὸς τις πολυέλαιος, ἔλκων βεβαίως τὴν καταγωγὴν ἐκ τῆς ἐποχῆς τοῦ Προμηθέως, τοῦ περιφήμου τούτου φανοποιοῦ τῆς ἀρχαιότητος, διέχεεν πανταχοῦ λάμψιν λυκόφωτος, χρίων τοὺς ὑπ' αὐτὸν βασιλεῖς, κατὰ τὸ ἔθος τῶν Ἰουδαίων.

Αὐτὰ ὅλα καὶ ἄλλα ἀκόμη, ἅτινα παραλείπω, δὲν ἐστεροῦντο ποιητικότητος τινος καὶ πρωτοτυπίας. Τί εὐφύστερον, τῷ ὄντι, τί καταλληλότερον τῆς διπλῆς βροχῆς, ἥτις ἐνέσκηψε περὶ τὸ τέλος τῆς εὐεργετικῆς παραστάσεως τῆς K. Del Moro, κατὰ τὸ 1859; Ἐνῶ χρυσὴ βροχὴ ἔπιπτεν ἐπὶ τῆς σκηνῆς πρὸς τιμὴν τῆς ἐγκαταλελειμένης μνηστῆς τοῦ Bondelmonte, ἡ ἀληθὴς βροχὴ ἐνέσκηψε βραγδαία ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ κοινοῦ, ὅπερ ἠναγκάσθη νὰ κρυθῇ ὑπὸ ἀλεξιθρόχια, εἰς τὸ πείσμα τῶν μαγικῶν χρωμάτων τῆς ἱριδος ἅτινα ἐκόσμουσαν τὰ θεωρεῖα! Ὁμολογουμένως μόνον τὸ θέατρον τῶν Ἀθηνῶν δύναται νὰ καυχήθῃ εἰς τοιαῦτα ἐπεισόδια.

Ἄλλως ὅμως ἔδοξε τῇ ἐπιτροπῇ ἥτις, ὡς ὅλαι αἱ ἐπιτροπαὶ τῶν θεάτρων, ἠκολούθει ταπεινῶς τὰ εἰθισμένα, καὶ ἐμίσει πᾶν τὸ μακρυνόμενον τῆς πεπατημένης ὁδοῦ, πᾶν τὸ πρωτότυπον· ἀπεδίωξεν ἐπομένως τῆς αἰθύσης τὴν βροχὴν, ἔκλεισε τὴν θύραν εἰς τὸν αὐθάδη συριστὴν, τὸν ἄνεμον, ἔστειλε τὸν πολυέλαιον ἀγνώστου εἰς ποῖον μουσεῖον, καὶ ἀντικατέστησεν αὐτὸν διὰ τοῦ ἀερόφωτος, ἐν ἐνὶ λόγῳ πάντα μετέβαλε, πάντα ἀνεκαίνισεν ἀπὸ τῆς σκηνῆς ἄχρι τοῦ ὑπερώου· ἔτι δὲ φρονιμώτερον φερισμένη, ἐξησφάλισε τὸ θέατρον κατὰ παντὸς εἶδους καταστροφῆς, θέσασα αὐτὸ ὑπὸ τὴν προστασίαν μεγάλων ἀνδρῶν, ὧν τὰς εἰκόνας ἐζωγράφησε περὶ τὴν αἶθουσαν.

Τούτου ἕνεκα κατὰ τὴν πρώτην παράστασιν τοῦ Aroldo, πάντα ἔβαινον καλῶς ἐντὸς ὑποφερτοῦ θεάτρου. Ἄχρι τῆς δευτέρας πράξεως. Ἡ σὺρροὴ ἦτο μεγάλη καὶ ἡ ἔποψις ὡραία. Πόσαι κυρίαι διὰ ζωγράφισμα! πόσαι καλλοναί! πόσοι κύριοι ἀξιολύπητοί! πόσοι κύριοι ἀξιοζήλητοι! Ἡ αἰθουσα, διεσλευασμένη ἀφελῶς ἅμα καὶ φιλοκάλως, ἀπίστραπτεν ὑπὸ φώτων, καὶ ἡ τριπλῇ σειρὰ τῶν θεωρεῖων ὁμοίαζε πρὸς κομψὴν ἀνοδοδέσμεν, τῆς ὁποίας ὅμως δὲν δύναμαι νὰ βεβαιώσω ἂν πάντα τὰ

ἄνθη ἦσαν δροσερὰ καὶ ἂν δὲν ὑπῆρχον καὶ τεχνητὰ μεταξὺ αὐτῶν.

Περὶ τὸ τέλος τῆς δευτέρας πράξεως, (δὲν σᾶς εἶπον ὅτι αἱ Μοῖραι δὲν ἐφάνησαν εὐμενεῖς πρὸς τὸ θέατρον αὐτό;) ἤχοι μουσικῆς ὀξείας καὶ διαπεραστικῆς, ὡς ἡ μουσικὴ τοῦ Attila τοῦ Μουσικοδιδασκάλου Βέρδη, τῆς μουσικῆς ἐκείνης ἥτις προαγγέλει πάντοτε καὶ πανταχοῦ τὰς θεατρικὰς ἀποτυχίας, ἠκούσθησαν πρὸς τὸ μέρος τῆς πλατείας· ἀλλ' ὁ διευθυντὴς τοῦ θεάτρου δὲν κατεβλήθη· ἐφαίνετο ὡς νὰ ἐπαναλαμβάναν ὀπισθεν τῆς σκηνῆς τὴν περίφημον φράσιν τοῦ ἐνδόξου τοῦ συμπατριώτου Καρδινάλιου Μαζαρίνου, τοῦ πρώτου εἰσαγαγόντος τὸ μελόδραμα ἐν Γαλλίᾳ. «Ἄς φωνάζουν ἄς φωνάζουν, ἀρκεῖ μόνον νὰ πληρώνουν.» Τὸν ὑπουργὸν αὐτὸν ἐμιμήθη κατὰ γράμμα ὁ κύριος διευθυντὴς, καὶ ὅπως ἐκεῖνος μισούμενος καὶ ὑβριζόμενος, δὲν ἤθελε ν' ἀποσυρθῇ τῆς πολιτικῆς σκηνῆς, οὕτω καὶ ὁ Aroldo δὲν ἀπεσύρθη τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρου.

Τέσσαρες ἡμέρας μετὰ ταῦτα, τὴν 10 ὁκτωβρίου, τὸ θέαμα δὲν ἦτο πλέον εἰς τὸ θέατρον, ἀλλ' εἰς τὰς ὁδοὺς τῶν Ἀθηνῶν, αἵτινες πρὸ δεκαεπτὰ ἐτῶν δὲν εἶχον παρευρεθῇ εἰς παρομοίαν πανήγυριν. Τὸ θέαμα ἦτο μεγαλοπρεπές· ἡ πόλις ὀλόκληρος ἐλάμβανε μέρος ἢ ὡς ὑποκριτὴς, ἢ ὡς θεατὴς. Τὰ παράθυρα καὶ οἱ ἐξώσται ἐχρησίμευον ὡς θεωρεῖα, αἱ ὁδοὶ καὶ αἱ πλατεῖαι ὡς σκηνή, καὶ τὸ ἀερόφως ἀντικαθίστα τὰ φῶτα τοῦ προσκηνίου. Περὶ τὰς 10 ὥρας M. M. ἤχητε τὸ πρὸς ἀναβίθασιν τῆς αὐλαίας σύνθημα, ἀλλὰ τὸ σύνθημα τοῦτο ἕνεκα τοῦ μεγέθους τοῦ θεάματος ἦτο πυροβολισμός. Πάραυτα, στίφος ἱππέων διήλθεν ἐν σιωπῇ καὶ καλπάζον τὴν ὁδὸν τοῦ Ἑρμοῦ, ὡς ἂν ἐπρόκειτο ν' ἀρχίσῃ δι' αὐτῶν ἡ παράστασις. Μετ' οὐ πολὺ ὁ λαὸς ἤρχισε νὰ ψάλλῃ, μετὰ προσφιδίας πυροβολισμῶν, ὡραῖον πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ὕμνον οἷον ποτὲ δὲν ἔφαλε ποιητῆς, διότι εἰς πᾶσαν ἐποχὴν καὶ εἰς πάντα τόπον, μετὰ Θεόν, ὁ λαὸς διαπράττει τὰ μέγιστα, ὅταν εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἀντλή τὰς ἐμπνεύσεις. Καὶ ἐν τούτοις τὰ κωμικὰ ἐπεισόδια δὲν ἔλειπον ἐν μέσῳ τῆς κωδωνοκρουσίας, τῶν πυροβολισμῶν καὶ τῶν ἀλλαλαγμῶν. Οἱ ἀστυνομικοὶ κλητῆρες, τοποθετημένοι εἰς τὰς παρὰ τὴν Ἑρμαϊκὴν ὁδὸν παρόδους, καὶ συσπειρωμένοι παρὰ τοὺς τοίχους, οἵτινες εἶχον τὸ χρῶμα τῆς κάππας των, προσέβαινον ἐνίοτε ὀλίγον ὅπως κράζουσιν ὀπίσω! εἰς τοὺς διαβάτας... ὅταν οὗτοι ἦσαν δύο μόνον ἢ τρεῖς, ἀλλ' ἅμα βήματα πολλὰ ἀντήχουν ἐπὶ τοῦ λιθοστρώματος,

κεφαλαί, κάπλαι καὶ πυροβόλα ἐρίνοντο ἄφαντα ὡς ἐκ θαύματος ὅπως ἐπανεέλθωσι πάλιν μετὰ πέντε λεπτά καὶ κράζωσιν ὀπίσω! εἰς ἐκείνους βίτινες ἦσαν ἤδη ἐμπρός· οὗτοι ἦσαν τὰ καμικά πρόσωπα. Ἀλλὰ πόσον πρέπει νὰ ἐπαλλεν ἡ καρδιά ἐκείνων οὔτινες συσπειρωμένοι ὀπίσθεν τῶν παραθύρων, ὡς ἐντὸς θεωρείων κιγκλιωτῶν, δὲν ἐτόλμων ἢ δὲν ἠδύναντο νὰ καταβῶσιν εἰς τὴν ὁδόν, καὶ προσεπάθουν νὰ μαντεύσωσι τὴν λύσιν τοῦ δράματος ἐν τῇ μέσῃ τοῦ καταχθονίου ἐκείνου θορύβου. Αἱ τόσαι διάφοροι αὐταὶ κραυγαί, οἱ πενήθμως ἠχοῦντες παντῆχθεν κώδονες, ὁ φοβερός ἐκεῖνος κρότος χιλίων συγχρόνως πυροβολισμῶν, διακοπτόμενος ὅτε μὲν ἀπὸ τὸν εὐθυμον ἦχον τῶν σαλπύγγων, ὅτε δὲ ἀπὸ τοὺς φθόγγους μακρυνῆς μουσικῆς, ἐξαίφνης δὲ στιγμαὶ σιωπῆς, ὡς ἂν τὸ πᾶν εἶχε τελειώσῃ, ὡς ἂν ὁ δαίμων τοῦ δεσποτισμοῦ εἶχε καταπνίξῃ ὑπὸ τοὺς ὄνυχάς του τὴν ἐπανάστασιν, ἥτις ταχέως πάλιν ἐπανεφαίνετο πλέον ζῶσα καὶ πλέον θορυβώδης ἢ πρότερον, ὅλαι τέλος αἱ συγκινήσεις αὐταὶ ἔκαμνον τὴν καρδίαν νὰ πάλλῃ σφοδρῶς. Τέλος, περὶ τὴν μίαν ὥραν μετὰ τὸ μεσονύκτιον οἱ αὐτοὶ ἱππεῖς, ἄγγελοι ἤδη καλῶν εἰδήσεων, διεπέρων ἐκ νέου τὴν ὁδὸν τοῦ Ἑρμοῦ, μὲ ὅλην τῶν ἵππων των τὴν ταχύτητα. Οἱ λευκοὶ των μανδύαι, κυματίζοντες ὑπὸ τὴν πνοῇ τοῦ ἀνέμου, καὶ αἱ ἐνθουσιῶδεις κραυγαὶ δι' ὧν ἐπλήρουν τὸν αἰθέρα, ὃν διέφλεγον οἱ πυροβολισμοὶ των, ἐδίδεν εἰς αὐτοὺς ἑκτακτόν τι καὶ ὑπερφύες, καὶ ἠδυνάτο τις νὰ τοὺς ὑπολάβῃ ὄντα φανταστά, ἢ πτερωτοὺς ἀγγέλους τῆς νίκης. Τὸ θέαμα ἔληγεν ἤδη· ἡ λύσις δὲν ἦτο πλέον ἀμφίρροπος, καὶ ὁ ἥλιος τῆς ἐπαύριον ἔχαιρέτα ἀπὸ τῶν κορυφῶν τοῦ Ἰμμητοῦ τὸ εὐγενὲς ἄστυ τῆς Παλλάδος ὅπερ ἀπέπλυνεν ἐν μιᾷ νυκτὶ τὸ ὄνειδος τριακονταετοῦς δουλείας.

Ἡ ἐπανάστασις τῆς 10 ὁκτωβρίου ἡ καταρρίψασα τὸν θρόνον καὶ τὴν δυναστείαν τοῦ Ὁθωνος ἔσωσε, τίς ἤθελε τὸ πιστεῦσαι! τοὺς ὑποκριτὰς τοῦ ἰταλικοῦ θεάτρου, ἢ τοὺλάχιστον μέρος αὐτῶν ἀπὸ τὸ ναυάγιον ὅπερ τοὺς ἐπαπείλει. Μὴ δυσαρεστηθῆτε, ὡραῖαι Κυρίαί, ἂν μεταβαίνω τόσον ἱπποτικῶς ἀπὸ τῆς Αὐλῆς, ὅπου τσακίς ἐλάμψατε, εἰς τὸ θέατρον ὅπου φεῖ! μόνον ἡ λυχνία λάμπει! Ἡ μετάβασις εἶναι εὐκολος καθότι καὶ εἰς τὰ ἀνάκτορα τῶν βασιλέων ὑπάρχουσιν ὑποκριταὶ ὡς καὶ εἰς τὰς σκηνὰς τῶν θεάτρων.

Ἀλλ' εἰς κόρακας ἡ πολιτικὴ, καὶ ἄς ἐπανεέλθωμεν εἰς τὸ θέατρον.

Ὀλίγας ἡμέρας μετὰ ταῦτα ὁ εὐφυὲς διευθυντὴς, (διότι γεννᾶται τις φύσει διευθυντὴς θεάτρου ὅπως γεννᾶται καὶ ποιητής) ἐμνηχανεῦθη νὰ ἀναπέμψῃ διὰ τῶν ἀηδόνων τοῦ ἑνα ὕμνον πρὸς τὴν ἐλευθερίαν

ch'è si cara

Come sa chi per lei vita rifiuta;

μὴ ἄρκεσθεις δ' εἰς τοῦτο μόνον, περιέβαλεν αὐτὰς καὶ μὲ νέον πτέρωμα, ὡραῖον πτέρωμα λευκὸν καὶ κυανοῦν, καὶ τὸ κοινὸν δὲν ἐκουράσθη χειροκροτοῦν ... τὸ πτέρωμα ἐννοεῖται. «Qui fait l'oiseau? c'est le plumage.» εἶπεν ὁ Λαφονταίνος.

ἤθελον νὰ σᾶς λαλήσω περὶ τῆς παραστάσεως τοῦ Aroldo, καὶ νὰ σᾶς εἰπῶ ὅτι ὁ ὑψίφωνος K. Pelagalli ἀπῆλause δικαίως χειροκροτήσεις διὰ τῆς μεγάλης του τέχνης, ἐνίοτε δὲ καὶ τῆς ὡραίας φωνῆς του καὶ διὰ τοῦ αἰσθήματος δι' οὗ ἐψάλλεν, ἤθελον νὰ σᾶς λαλήσω πρὸς τούτους καὶ περὶ τοῦ Elisir d'Amore ὅπου ἡ K. Giulia Gianelli Pallota ὑπὸ τὸ κομψὸν αὐτῆς ἔνδυμα, ἐψάλε μετὰ πολλῆς χάριτος, μ' ὅλην τὴν ἀθλιότητα τῆς φωνῆς ἥτις τὴν συνώδευε· θὰ προσέθετον ὀλίγας λέξεις καὶ περὶ τῆς Traviata ὡς καὶ περὶ τῆς συμπαθοῦς ἐκείνης Βιολέττας, ὡραίας ὡς τὸ εὐῶδες ἄνθος οὗ φέρει τὸ ὄνομα· δὲν θὰ ἐλησμόνουν νὰ σωρεῖσω ἐπαίνους ἐπὶ ἐπαίνων διὰ τὴν μαγευτικὴν μουσικὴν τοῦ Ebreo, τοῦ Μουσικοδιδασκάλου Ἀπολλωνίου, ἧς πᾶς φθόγγος εἶναι καὶ εἰς μαργαρίτης· εἰς τὸ μελόδραμα αὐτὸ ἡ K. Adele Mario Celli ἀπῆλause τὰς συμπαθείας καὶ τὰ χειροκροτήματα τοῦ κοινοῦ. Θὰ σᾶς ὠμίλουν ἀκόμη καὶ περὶ τοῦ Don Checco, περὶ τοῦ Ernani καὶ περὶ τῆς νέας diva τὴν ὁποίαν μᾶς ἐπεμψεν ἡ Ἰταλία· θὰ σᾶς ὠμίλουν τέλος περὶ ὅλων, ἂν ὁ τυπογράφος δὲν μὴ τὸ ἀπηγόρευε αὐστηρῶς, λέγων ὅτι δὲν ὑπάρχει πλέον τόπος καὶ ὅτι πρέπει νὰ περιμείνω τὸ δεῦτερον φύλλον.

ΛΑΘΩΤΑΣ.

ΜΩΣΑΪΚΟΝ.

Πρὸ πολλῶν αἰώνων φαντάζονται οἱ ἄνθρωποι ὅτι ἡ εὐτυχία εἶνε μέγας λίθος πολῦτιμος, ὁ ὁποῖος εἶναι ἀδύνατον νὰ εὗρεθῇ, καὶ ζητεῖται πάντοτε ἀνευ ἐλπίδος. Ἀλλ' ὅχι· ἡ εὐτυχία εἶναι μᾶλλον μωσαϊκὸν συγκείμενον ἐξ ἀπείρων μικρῶν λίθων, οἱ ὁποῖοι καθ' ἑαυτοὺς μὲν μικρὰν ἔχουσιν ἀξίαν, ἀλλ' ἐνούμενοι ὁμοῦ καλλιτέχνως, ἀποτελοῦσι χάριεν